

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

22 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

Președinte: Ursache Petru

Judecători: Toma Nadejda, Nicolaev Ghenadie, Timofti Vladimir și Moraru Petru

judecând, fără citarea părților recursul ordinar, declarat de inculpatul Iachim Petru în comun cu avocatul Chisnencu Alexandru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016, în cauza penală în privința lui

Iachim Petru Gheorghe, născut la 14.06.1980, originar și domiciliat în s. Puhoi, r-nul Ialoveni.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 28.01.2015 – 19.02.2016;

Instanța de apel: 11.03.2016 – 19.05.2016;

Instanța de recurs: 19.07.2016 – 22.11.2016.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 19 februarie 2016, Iachim Petru a fost recunoscut vinovat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale - echivalentul a 3000 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

I-a fost explicat inculpatului Iachim Petru, că este în drept să achite jumătate din amenda stabilită, dacă o plătește în cel mult 72 ore din momentul în care hotărârea devine executorie. În acest caz, considerându-se, că sancțiunea amenzii este executată integral.

Acțiunea civilă înaintată de Timotin Constantin, privind încasarea prejudiciului moral a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor morale să se pronunțe instanța de judecată în ordinea procedurii civile, după intrarea în vigoare a hotărârii judecătorești în prezenta cauză.

Corpurile delictive: automobilul de model „Dacia Logan” cu n.î. COM 323 și motocicletă de model „Fecon” cu n.î. IL AD 625, care se păstrează la IP Anenii Noi de restituit proprietarilor.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a stabilit, că Iachim Petru, la data de 26.09.2014, aproximativ la orele 06:00, conducând mijlocul de transport de model „Dacia Logan” cu n.î. C OM 323 pe traseul dintre satele Puhoi, r-nul. Ialoveni - Chetrosu, r-nul Anenii Noi în apropierea sat. Chetrosu, r-nul Anenii Noi nu a ținut cont de situația și condițiile rutiere încălcând regulile de securitate a circulației din Regulamentul circulației rutiere, și anume: *punctul 10 subpunctul 1) litera b) potrivit căruia persoana care conduce un vehicul trebuie: să posedă cunoștințe și să execute cerințele prezentului Regulament, precum și să posedă dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum; punctul 45 potrivit căruia conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, nu s-a isprăvit cu ghidajul, a ieșit pe banda din contrasens și ca rezultat a tamponat motocicletă de model „Fecon” cu n.î. IL AD 625 condusă de către Timotin Constantin, care se deplasa regulamentar în întâmpinare. Ca rezultat a tamponării, lui Timotin Constantin, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 127/D din 03.10.2014, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de fractură închisă cominutivă în 1/3 medie a osului tibial pe stânga, plăgi contuzie superficiale în regiunea capului, leziuni care în ansamblu condiționează o dereglare a sănătății de lungă durată și conform acestui criteriu se califică ca vătămare corporală medie.*

3. Nefiind de acord cu sentința au declarat apel partea vătămată Timotin Constantin și apel nemotivat inculpatul Iachim Petru.

3.1. În apelul declarat partea vătămată Timotin Constantin a solicitat casarea parțială a sentinței în latura civilă, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere a acțiunii civile cu încasarea prejudiciului moral în mărime de 5000 lei, cheltuielilor de judecată în sumă de 2000 lei și admiterea în principiu a acțiunii civile în partea prejudiciului material.

În motivarea apelului partea vătămată Timotin C. a invocat următoarele argumente:

- instanța de fond neîntemeiat nu a acceptat compensarea venitului ratat în urma acțiunilor inculpatului, deoarece în rezultatul acțiunilor săvârșite de inculpat pe lângă faptul că a fost distrusă motocicleta de model „Fecon” cu n/î IL AD 625, care îi aparține lui cu drept de proprietate privată, la fel i-a fost pricinuit și prejudiciu moral exprimat prin suferințe fizice și psihice în urma leziunilor corporale care în ansamblu condiționează o dereglare a sănătății de lungă durată. În urma accidentului, timp de 2 luni a avut piciorul în gips;

- menționează, că în cauza penală dată, el a suportat cheltuieli de judecată, legate de asistența juridică care i-a fost acordată de avocat, fapt confirmat de bonul de plată;

- consideră eronate concluziile instanței de judecată, precum că el a creat situația de accident, ori din circumstanțele cauzei rezultă cu certitudine că Iachim Petru a încălcat prevederile art. 45 din Regulamentul circulației rutiere și în special a condus automobilul neținând cont de situația rutieră și nu s-a isprăvit cu ghidajul, a ieșit pe banda de contrasens și ca rezultat a tamponat motocicleta pe care el o conducea. Din schema anexată la procesul-verbal de cercetare la fața locului, rezultă că Iachim Petru a ieșit pe banda de circulație pe care se deplasa partea vătămată și accidentul a avut loc pe această bandă de circulație.

3.2. În apelul declarat inculpatul Iachim Petru a indicat că consideră sentința ilegală, deoarece nu au fost prezentate probe care să demonstreze și să stabilească vina lui în producerea accidentului rutier care s-a soldat cu vătămări corporale medii a unui participant la accidentul respectiv.

A indicat că motivele detaliate pe care se întemeiază cererea de apel vor fi expuse ulterior printr-o cerere suplimentară.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016 a fost respins ca fiind depus peste termen apelul inculpatului Petru Iachim.

A fost admis apelul părții vătămate C.Timotin, casată sentința Judecătoriei Anenii Noi din 19.02.2016 în latura civilă și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

A fost admisă parțial acțiunea civilă și s-a încasat de la Petru Iachim în beneficiul lui Constantin Timotin cu titlu de prejudiciu moral suma de 3000 lei și cheltuieli de judecată în sumă de 2000 lei.

Acțiunea civilă depusă de C. Timotin către P. Iachim privind încasarea prejudiciului material a fost admisă în principiu lăsând a fi soluționată în ordinea procedurii civile.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat, că audiind participanții la proces asupra chestiunii privind termenul declarării apelului de către inculpat, cercetând materialele cauzei în raport cu aceasta, a ajuns la concluzia că apelul inculpatului Iachim Petru este depus peste termen.

Instanța de apel a reținut că conform recipisei din dosar (f. d. 172), la data de 19.02.2016 inculpatul Iachim Petru a primit copia sentinței Judecătorei Anenii Noi din 19.02.2016, semnând dovada de primire.

Astfel, instanța de apel a considerat, că ultima zi pentru a declara apel este data de 05.03.2016, respectiv potrivit art. 231 alin. (5) Cod procedură penală „Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează”, astfel, în prezenta cauză, termenul de declarare a expirat la data de 07.03.2016, totodată apelul fiind depus la 11.03.2016.

Instanța de apel a indicat, că necătând la faptul, că în sentință este indicat termenul de 15 zile pentru atac, inculpatul a declarat apelul abia la 11.03.2016, după ce s-au epuizat toate căile de atac, fără a invoca careva temeiuri de omitere a termenului de atac.

Astfel, instanța de apel a considerat, că nu au fost prezentate motive obiective pentru repunerea în termen a apelului declarat de către Iachim Petru, circumstanțe în care apelul a fost respins ca depus peste termen.

Referitor la argumentele apelului părții vătămate în latura civilă, instanța de apel a statuat, că în cadrul examinării cauzei în instanța de fond partea vătămată Timotin Constantin, cu respectarea prevederilor art. 219 Cod procedură penală, a înaintat către Iachim Petru acțiune civilă, prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 5000 lei, precum și cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 2000 lei.

Conform art. 225 Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală.

Respectiv, instanța de fond a admis în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor morale să se pronunțe instanța de judecată în ordinea procedurii civile, însă instanța de apel a considerat incorectă soluționarea acțiunii civile în partea ce ține de recuperarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, considerând, că instanța era obligată a se expune prin sentință asupra mărimii prejudiciului moral.

Instanța de apel a indicat, că reieșind din circumstanțele cauzei, din acele suferințe psihice care au fost cauzate părții vătămate prin acțiunile inculpatului, adică în urma accidentului rutier de care acesta este responsabil, suferințe care nici nu se supun aprecierii, ținând cont de gradul de vinovăție al inculpatului, de starea lui financiară, considerând că pentru repararea daunei morale părții vătămate Timotin Constantin este echitabilă și suficientă suma de 3000 lei, pentru a aduce satisfacție morală. Totodată, suma solicitată la cazul dat de partea vătămată în mărime de 5000 lei, instanța de apel a considerat-o exagerată și neproportională prejudiciului cauzat sănătății acesteia, cât și stării materiale și financiare a inculpatului.

Totodată, instanța de apel a reținut că partea vătămată a prezentat dovada cheltuielilor pentru achitarea serviciilor avocatului în sumă de 2000 lei și instanța de judecată urma să încaseze de la Iachim Petru suma dată integral, deoarece aceasta nu este disproporțională cu asistența juridică acordată.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, au declarat recurs ordinar inculpatul Iachim Petru în comun cu avocatul Chisnencu Alexandru, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a inculpatului din motivul lipsei în acțiunile lui a semnelor constitutive ale componenței de infracțiune.

În motivarea recursului, inculpatul și avocatul au invocat ca temei prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, indicând următoarele:

- decizia instanței de apel este vădit ilegală și contrară legii;
- menționează că la data de 09.03.2016, prin intermediul oficiului poștal a contestat cu apel sentința, fapt confirmat prin chitanța O.P. 2068 nr. DS2068004950RR;
- invocă că în apelul și suplimentul la apel din 20.04.2016 a argumentat minuțios netemeinicia și ilegalitatea sentinței;
- instanța de apel eronat a reținut, că apelul declarat de inculpat este tardiv, acesta fiind depus prin intermediul oficiului poștal la 09.03.2016, dar a fost înregistrat în cancelaria Judecătoriei Anenii Noi la 11.03.2016;
- instanța de apel nu a luat în considerație faptul, că ultima zi de contestare a sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 19.02.2016 a fost data de 09.03.2016 (fiindcă zilele de 5, 6, 7 și 8 martie 2016 au fost zile de odihnă și sărbătoare).

7. Procurorul a depus referință privind opinia asupra recursului declarat de inculpatul Iachim Petru în comun cu avocatul Chisnencu Alexandru I., menționând că argumentul invocat referitor la încălcarea prevederilor art. 402 Cod de procedură penală este fondat, motiv din care pledează pentru trimiterea cauzei la rejudecare.

8. Judecând recursul declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În conformitate cu prevederile art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Potrivit art. 7 alin. (1) Cod de procedură penală, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

Conform art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul, în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Potrivit textului recursului, recurenții critică soluția instanței de apel, prin prisma judecării apelului declarat, care, în opinia sa, a fost depus în termenul prevăzut de lege, însă, de instanța de apel a fost respins, ca depus peste termen.

Potrivit prevederilor art. 402 Cod de procedură penală, termenul de declarare a apelului este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În acest context, conform art. 231 alin. (3) și (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează.

Conform prevederilor art. 232 alin. (1) Cod de procedură penală, actul depus în cadrul termenului prevăzut de lege la administrația locului de detenție, la unitatea militară, la administrația instituției medicale sau la oficiul poștal prin scrisoare recomandată este considerat ca făcut în termen. Înregistrarea sau confirmarea făcută de către administrația locului de detenție, a unității militare sau a instituției medicale pe actul depus, precum și recipisa oficiului poștal despre actul primit pe actul depus, servesc drept dovadă a datei depunerii actului.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea prezentei cauze în ordine de apel.

În acest context, Colegiul penal constată, că instanța de apel a adoptat o soluție eronată, motivând-o prin faptul, că „...conform recipisei din dosar (f. d. 172), la data de 19.02.2016 inculpatul Iachim Petru a primit copia sentinței Judecătoriei Anenii Noi din 19.02.2016, semnând dovada de primire.

A considerat că ultima zi pentru a declara apel este data de 05.03.2016, respectiv potrivit art. 231 alin. (5) Cod procedură penală „Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează”, astfel, în prezenta cauză, termenul de declarare a expirat la data de 07.03.2016, totodată apelul fiind depus la 11.03.2016”.

Din materialele dosarului, Colegiul penal lărgit reține că sentința Judecătoriei Anenii Noi în privința inculpatului Iachim Petru a fost pronunțată la data de 19 februarie 2016.

La data de 09.03.2016, prin intermediul oficiului poștal Iachim Petru a contestat cu apel sentința, fapt confirmat prin chitanța O.P. 2068 nr. DS2068004950RR, care a fost înregistrat în cancelaria Judecătoriei Anenii Noi la 11.03.2016 (f. d. 185, 186).

Totodată, Colegiul lărgit reține că prin hotărârea Guvernului nr. 867 din 18.12.2015 cu privire la transferul unei zile de odihnă din anul 2016, s-a stabilit că ziua de 12 martie se consideră zi lucrătoare, iar 7 martie – zi de odihnă.

Iar, potrivit art. 111 alin (1) lit c) Codul muncii, în Republica Moldova, zile de sărbătoare nelucrătoare, cu plata salariului mediu (pentru salariații care sînt remunerați în acord sau pe unitate de timp – oră sau zi), sînt: 8 martie – Ziua internațională a femeii.

Astfel, reieșind din circumstanțele expuse, Colegiul lărgit reține că este eronată concluzia instanței de apel, că apelul declarat de Iachim Petru este tardiv, deoarece termenul de apel de 15 zile, calculat de la data pronunțării sentinței s-a consumat la data de *05.03.2016 (zi de sâmbătă), iar luni - 07.03.2016, fiind declarată zi liberă și 08.03.2016 - zi de sărbătoare nelucrătoare*, respectiv ultima zi a termenului de a declara apel era *09.03.2016*.

Astfel, Colegiul lărgit constată, că termenul de depunere a apelului a fost respectat de către inculpatul Iachim P., care la 09.03.2016 l-a depus prin intermediul oficiului poștal, fapt confirmat prin chitanța O.P. 2068 nr. DS2068004950RR și care ulterior a fost înregistrat în cancelaria Judecătoriei Anenii Noi la 11.03.2016 (f. d. 185, 186).

Așa dar, Colegiul lărgit constată, că instanța de apel greșit a interpretat prevederile art. 231 alin. (3), (5) și art. 232 alin. (1) Cod de procedură penală, și a comis o eroare de drept, lipsindu-l pe inculpat de dreptul de a utiliza o cale ordinară de atac, ignorând stipulările legale în acest sens.

Colegiul penal lărgit consideră, că eroarea judiciară menționată constituie temei pentru recurs ordinar prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și aceasta nu poate fi reparată de către instanța de recurs, astfel impunându-se necesitatea casării deciziei atacate și dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel de către aceiași instanță în alt complet de judecatori.

Referitor la concluziile instanței de apel asupra examinării apelului depus de partea vătămată C.Timotin instanța de recurs nu se va expune, din considerentele că la rejudecare instanța urmează să examineze apelurile atât al inculpatului Iachim P. cât și cel al părții vătămate, deoarece cerințele și pretențiile acestora sunt într-o stînsă legătură.

La o nouă rejudecare, instanța de apel va ține cont de cele menționate în prezenta decizie, va verifica minuțios, dacă apelul declarat de inculpat a fost depus

în termen, va judeca cauza în strictă conformitate cu legea, inclusiv se va pronunța asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel, pronunțând o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

9. În temeiul art. 434, art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admite recursul ordinar declarat de inculpatul Iachim Petru în comun cu avocatul Chisnencu Alexandru, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2016, în cauza penală în privința lui **Iachim Petru Gheorghe** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **22 decembrie 2016**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Timofti Vladimir

Moraru Petru